

Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Kommunalavdelingen

Vår referanse: 19/01606-1
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Elen Schmedling
Gimnæs
Deres referanse:
Dato: 07.06.2019

Høringssvar til forskrift om beregning av selvkost

KS Bedrift er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for over 500 kommunalt eide bedrifter. Blant våre medlemmer har vi mange interkommunale og kommunalt eide selskaper som leverer selvkosttjenester og bruker selvkostreglene. Dette er særlig avfallsbedrifter og havnebedrifter.

KS Bedrift støtter forslaget om at reglene som i dag går frem av departementets rundskriv H-3/14 erstattes av forskrift og dermed blir juridisk bindende. Vi legger også til grunn at ny forskrift i hovedsak baseres på de løsningene som fremgår av dagens rundskriv.

Vi har i det følgende merknader til noen av bestemmelsene:

Til § 2 Selvkost

Det synes rimelig at inntekter som knytter seg til kostnader som omfattes av selvkost, må redusere selvkost. Departementet viser til at dette for eksempel kan være salg av biprodukter i forbindelse med produksjonen av selvkosttjenester.

Flere interkommunale avfallsselskaper driver gjenvinningsstasjoner med salg av ombruksartikler. Kostnadene ved slik virksomhet kan ofte være større enn inntektene, men kan bidra til å holde kostnader for tilrettelegging av ombruk nede. Videre er virksomheten som regel en del av kommunenes tiltak for å bidra økt gjenvinning og mindre avfall, og dermed oppnå nasjonale klima- og miljømål. Den er således ikke primært etablert for å skaffe inntekter. Det kan også være salg av biprodukter på andre områder som er mer knyttet til å nå politiske mål enn å gi inntekter eller redusere selvkost. Vi ber om at departementet har dette i mente dersom det oppstår spørsmål rundt praktiseringen av § 2 og hvilken aktivitet salg av biprodukter utgjør i EØS-rettslig sammenheng.

Til § 5 Indirekte driftskostnader

Det fastsettes i første ledd siste setning at kostnader til politisk behandling ikke inngår i selvkost. I høringsnotatet pkt. 4.4 presiseres det nærmere at «kostnader til selskapsorganer som representantskap, generalforsamling og styre» ikke kan inngå i selvkost.

KS Bedrift er ikke enig i at kostnader til selskapets *eget styre* ikke kan inngå i selvkost. Styret er ikke et politisk organ og driver heller ikke politisk behandling av saker. Styret har ansvaret for den overordnede forvaltningen av selskapet og styrets arbeid har derfor direkte og avgjørende betydning for driften og innretningen av selskapet og den daglige ledelsen av dette.

På den bakgrunn bør også kostnadene forbundet med styrearbeidet etter vår vurdering inngå i selvkost.

Det er noe annet med kostnader til eierorganene som representantskap og generalforsamling. Verv i eierorganet er i større grad politisk og kan anses som et «kommunalt tillitsverv» med rett til utgiftsdekning etter kommuneloven. Vi viser her til departementets tolkningsuttalelse 28.11.13: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/iks-loven--6kommuneloven--42---hvem-beta/id746864/>

Til § 9 Korrigering av tidligere års feil

Det foreslås anledning til å korrigere hvis det avdekkes vesentlige feil. I merknaden til § 9 og høringsnotatet kapittel 4 er det ikke sagt noe om hva som skal anses som «vesentlige feil». Vi ber departementet vurdere om man i merknaden kan definere nærmere hvor stor differansen mellom korrekt og feil beregning må være før feilen skal korrigeres. Dette kan kanskje angis ved en prosentandel og/eller et eksempel. F.eks.: Dersom det årlige gebyret *på grunn av feilen* er minst 10 % høyere enn det ville vært etter riktig beregning, så skal dette korrigeres.

Videre er det spørsmål om manglende anledning til å korrigere til ugunst for brukerne er i samsvar med forurensningslovens regler i § 34 om full kostnadsdekning ved selvkost og prinsippet om at forurenser betaler.

Til § 10 Håndtering av overskudd og underskudd

Departementet skriver i punkt 4.7 at selvkost etter forskriften skal beregnes ut fra «igangsatte aktiviteter», og at planlagt økt aktivitet de nærmeste årene ikke kan regnes inn i selvkost.

Mange interkommunale og kommunalt eide selskaper på selvkostområdet må planlegge virksomheten på lang sikt og ut fra fremtidige behov. For eksempel må bygging av nye avfallsanlegg i områder rundt byer og tettsteder dimensjoneres ut fra forventet befolkningsvekst og at omfanget av kildesorteringen og graden av gjenvinning kan bli større og annerledes enn i dag. Dette kan bety at enkelte investeringer i selvkostbedrifter av samfunnsmessige årsaker må planlegges med noe overkapasitet.

Femårsregelen for tilbakeføring av overskudd gir ifølge departementet mulighet for å kunne heve gebyrene gradvis i forkant av planlagte investeringer. KS Bedrift legger til grunn at § 10 og selvkostforskriften også må ivareta bedriftenes behov for større og langsiktige investeringer utover fem år som tar høyde for kapasitetsvekst, og ber departementet om å vurdere en tydeliggjøring av dette i merknadene.

Forholdet til veiledere mv.

Det er utarbeidet veiledere til selvkostreglene på flere sektorområder, blant annet innen vann og avløp, havn og avfall. Kommunene kan videre med hjemmel i plan- og bygningsloven § 33-1 utarbeide lokale forskrifter om gebyr for behandling av byggesaker.

Når rammen for samlede gebyrinntekter innen selvkostområdene nå forskriftsfestes med hjemmel i kommuneloven, vil denne forskriften gå foran veiledningsmateriell som juridisk bindende. Samtidig kan veiledere og lokale forskrifter være utarbeidet med utgangspunkt i et *sektorregelverk* som etter *lex specialis* går foran kommuneloven som rammelov.

KS Bedrift ber departementet vurdere å tydeliggjøre for *brukere av selvkostregelverket* hva som gjelder ved motstrid og uklarheter i forholdet mellom selvkostforskriften og veiledere,

tolkningsuttalelse og annet materiell vedr. selvkost på det enkelte sektorområdet og med utgangspunkt i særlov.

Dersom departementet har spørsmål til merknadene eller ønsker å få dem nærmere utdypet, vil KS Bedrift vil gjerne være i dialog om dette.

Med vennlig hilsen

Tone Molvær Berset
Juridisk direktør/advokat

Elen Schmedling Gimnæs
advokatfullmektig